

5. Jutronić, Dunja. Karabatić, Tereza. Translation of English feature films titles in Croatian. Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu. 2016. № 8. P. 85–103.

Ковальчук Н. О.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Борисенко Н. Д.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ МОВНИХ ПОМИЛОК В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ “КВІТИ ДЛЯ ЕЛДЖЕРНОНА”

Д. КІЗА

Важливе місце в сучасній літературі займає художній переклад, що є містком від оригіналу до перекладу, і від того, як перекладач трансформує текст і які мовні засоби використовує, залежить загальне сприйняття всього твору. Перекладач як співтворець: ми сприймаємо текст крізь призму його світобачення [3, с. 182]. Ми відчуваємо те, що відчуває перекладач, коли читає твір. Переклад досягає успіху лише тоді, коли перекладачеві вдається передати всі реалії оригінального тексту, відтворюючи їх у реаліях перекладу. Щоб літературний твір, написаний іншою мовою, почав функціонувати як твір мистецтва в цільовій мові, перекладач роману має повторити творчий процес автора. Його треба відродити іншою мовою за допомогою таланту перекладача [5, с. 385].

Варто зазначити, що досить важко позначити поняття саме вдалого перекладу, оскільки будь-яка оцінка в даному випадку буде, скоріше за все, суб'єктивною. Однак можемо впевнено стверджувати, що гарний переклад повинен сприйматися читачем не як переклад, а в повній мірі як текст, написаний цільовою мовою. Головним завданням перекладача, який працює з перекладом художнього твору, є, на нашу думку, породження такого твору, який буде здатним до художньо-естетичного впливу. Водночас текст перекладу повинен все ж залишатися в рамках культури тексту оригіналу та зберегти свій унікальний стиль [6, с. 13].

У випадку художньої прози переклад виконує дві основні функції: творчу та інформативну. Художній переклад – це відтворення за допомогою цільової мови особливостей вихідного твору в нерозривному тандемі з його змістом і формою, адже переклад – невід’ємний елемент сприйняття чужоземної літератури [4, с. 53].

До уваги береться й індивідуальний стиль або ідіостиль, що є системою лінгвістичних характеристик, які властиві здебільшого творам певного автора, вони ж і роблять унікальним авторський спосіб мовного враження [1, с. 17].

Авторський стиль включає характеристики мови індивіда через широкий і домінуючий набір типових форм мовлення, тобто через загальноприйнятий стиль. Індивідуальний стиль є складним поєднанням світобачення, світовідчуття, образного підходу, тематичного трактування, використання жанрових форм, форми і змісту твору.

Індивідуальний стиль багато в чому пов’язаний зі світоглядом автора та його естетикою. По-перше, кожен письменник – унікальна особистість. Він може писати і стати справжнім митцем лише тоді, коли створить власний стиль, новий погляд на життя, втілення нового образного письменницького світогляду [2, с. 54]. В індивідуальному стилі письменника виявляються його ідеали, громадські погляди, проникливість у рівень реальності, глибока людська психологія, багата спостережливість, знання, стиль письма, професійна майстерність. Творча індивідуальність виявляється в тому, як автор створює художній зміст у тексті, у тому, як він прагне внести образний зміст.

Для дослідження відтворення мовних помилок було проаналізовано оригінал [8] та український переклад [7] роману “Квіти для Елджернона” Д. Кіза. Найпоширенішим порушенням мовної норми в цьому романі є графон, навмисне відхилення від прийнятих норм, що використовується як засіб відтворення портрету персонажу, який відображає психологічні особливості мовця. Розглянемо особливості відтворення графонів у перекладі роману.

Першим прийомом є нейтралізація, тобто усунення помилок, які були здійснені в оригіналі. Цей прийом доволі часто застосовується, коли

перекладачеві важко знайти адекватний відповідник графону, який би звучав природньо.

I dont care so much about bee-ing famus [8, с. 15].

Мені байдуже стану я чи не стану знаменитим [7, с. 14].

В оригінальному реченні бачимо 3 орфографічні (*bee-ing* замість *being*, *famus* замість *famous* та *dont* замість *don't*) помилки. В перекладі маємо речення без помилок, хоча можна було додати наступну помилку в перекладі: знаменитим – знамцнитим, що є доволі розповсюдженою помилкою в українській мові, яка звучала б природньо.

Другим прийомом є заміна слів, в яких зроблено помилку, в мові перекладу.

Dr. Strauss says to rite a lot evrything I think and evrything that happins to me but I cant think anymor because I have nothing to rite so I will close for today...ysr truly Charlie Gordon [8, с. 4].

Дохторь Штраус каже шоб я писав усе шо думаю і шо зі мною бува але голова в мене порожня і сьодні я вже нічо не напишу... Ваш Чярлі Гордон [7, с. 3].

Як бачимо з прикладу, увиразнення в цьому речення проявляється у наступному: *Dr. Strauss – Дохторь Штраус; nothing – нічо; today – сьодні; that – шо*. Загалом, помилки передані доволі влучно, підібрані, якщо не відповідники, то еквіваленти помилок, які є в українській мові. Проте, вважаємо зайвою помилку в слові *Чярлі*. По-перше, в оригіналі її не було. По-друге, Чарлі доволі багато слів пише все-таки правильно, тому власне ім'я, на нашу думку, він точно вивчив, як писати.

Третім прийомом є використання декількох варіантів у відтворенні однієї помилки в межах однієї репліки.

I don't remembir so good what Burt said but I remembir he wantid me to say what was in the ink [8, с. 20].

Я не дуже добре споминаю про шо запитував мене Берт але помню він хотів шоб я сказав йому шо я побачив у чорнилі [7, с. 21].

Вважаємо передачу *remetbir* як *споминаю* влучною, так як це український діалект, тим більше, що в слові *згадувати* важко було б зробити помилку.

Четвертим прийомом є зменшення кількості помилок.

Dr Strauss says I shoud rite down what I think and remembir and evrey thing that happins to me from now on [8, с. 3].

Дохтрь Штраус каже аби я писав шо думаю і помнив усе шо зі мною буде від сьогодні [7, с. 2].

В оригінальному реченні було 5 орфографічних помилок, в реченні перекладу їх стало 3. Це можна пояснити тим, що типові помилки в різних мовах не збігаються, тому в такому випадку достатньо меншої кількості помилок для позначення самого факту їхньої присутності у мовленні персонажу.

Отже, відтворення англійських мовних помилок в українському перекладі демонструє певні тенденції відтворення орфографічних помилок, а саме їхнє повне видалення, заміну слів, в яких зроблено помилки, використання декількох варіантів відтворення помилки, зменшення їхньої кількості, що пояснюється відмінностями у будові англійської та української мов. У той же час, переважає тенденція до відтворення помилок у природний для цільової мови спосіб. Подальша перспектива дослідження полягає у вивченні особливостей передачі українських графонів англійською мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кикоть В. Індивідуальний стиль автора та поетичний переклад / В. Кикоть // Актуальні проблеми сучасного перекладознавства : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 30 травня 2018 року) / В. Кикоть. – Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2018. – С. 14–24.
2. Коптілов В. В. Актуальні питання українського художнього перекладу. К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1971. 129 с.
3. Коптілов В. Стилзація у перекладі / Віктор Коптілов // Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики. – К., 1972. – С. 176 – 193.

4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Підручник / За ред. Тереха О. Б. / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2001. — 446с.
5. Лановик М. Б. Проблеми художнього перекладу як предмет літературознавчої рефлексії: дис... д-ра філол. наук: 10.01.06 / Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. — Т., 2006. — 410арк. — Бібліогр.: арк. 372-410.
6. Норяк Т. Літературний стиль автора при перекладі художньої літератури / Т. Норяк, В. Аккурт // Нагальні питання вітчизняного та зарубіжного перекладознавства / Т. Норяк, В. Аккурт. – Одеса: Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2018. – С. 12–14.
7. Квіти для Елджернона [Електронний ресурс] // КНИЖКОВИЙ КЛУБ «КЛУБ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ». – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.bookmate.com/books/BaBVssxr>.
8. Flowers for Algernon [Електронний ресурс] // Bookmate. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.bookmate.com/books/1NB1zXXK>.

Колесник І.

*Науковий керівник: кандидат філологічних наук,
доцент Борисенко Н. Д.*

ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РЕАЛІЙ РОМАНУ М. МІТЧЕЛ «ВІДНЕСЕНІ ВІТРОМ»

Розвідка досліджує відтворення реалій в українському перекладі роману М. Мітчел «Віднесені вітром», що є на часі, оскільки переклад реалій є елементом важливої й складної проблеми відтворення етнічної, національної та культурної своєрідності життя спільноти, зображеної у вихідному творі [1]. Хоча головною умовою відтворення реалії є чітке розуміння її значення, важливим є її ситуативне значення, що дозволяє у різних контекстах використовувати різні прийоми перекладу. Мета розвідки полягає саме у визначенні прийомів